

hvad det havde kostet at pløje en Dag, eller at gjøre et saadant bestemt lignende Arbejde; men, hvis man efter saadanne Priser vilde bestemme Høveriet, hvis man vilde samle disse Priser for hvert enkelt Arbejde i een Sum, da troer jeg, at man vilde faae en saadan Sum ud deraf, at ingen Høveripligtig kunde være tjent med en saadan Afløsning, og jeg troer, at det da vilde vise sig farligt, i Særdeleshed for de Høveripligtige, og især med Hensyn til Bestemmelsen i § 1 om, at den Høveriberettigede ogsaa har Ret til at forlange Afløsningen. Desuden kan der — hvad jeg maae være aldeles enig med den ærede femte Landsþingsmand for første District (Orsted) i — være mange andre Momenter, der maae tages i Betragtning, og jeg troer med ham, at det Retteste er at holde det, som Lovudkastet har gjort, saavidt muligt svævende. Det kunde ogsaa tænkes, at der kunde være Tilfælde, hvor det slet ikke engang vilde være ønskeligt, at Prisen netop skulde bestemmes efter, hvad den har været i de sidste 15 Aar eller en hvilken som helst anden Tid man vil have. Man kunde tænke sig, at der i 15 Aar havde været en Mængde Bearbejdede eller andet Arbejde, som store Statsarbejder krævede, f. Ex. Dypkastning af Bolde og andet saadant Arbejde, og det er saaledes vist rettest at holde Sagen saavidt muligt i en stor Almindelighed.

Med den ærede anden Landsþingsmand for syvende Valgkreds (Nyholm) maa jeg ansee det for at være aldeles rigtigt, at Høveri vedrørelset kun bliver bestemt efter det Høveri, som virkelig er præsteret til den Høveriberettigede; men jeg troer ogsaa med Sikkerhed, at det har været Lovudkastets Mening. Imidlertid skal jeg ikke have Noget at erindre imod, hvis man finder det nødvendigt, at en saadan yderligere Bestemmelse optages i Loven, hvilket ogsaa er i Overensstemmelse med, hvad Landbocommissionen i sin Tid har indstillet.

Solst: Jeg savner i Loven en Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes, naar den ene af Parterne enten ikke i rette Tid foretager eller slet ikke for sit Vedkommende

vil foretage Valg af Boldgiftsmand efter § 3. Det kan ikke være Meningen, at Loven herved skulde kunne gjøres uvirksom; men jeg seer ikke rettere, end at det vil blive Tilfældet, naar der ikke i saa Henseende er optagen en udtrykkelig Forordning. Med Hensyn til Udringsforlaget under No. 14, da har ogsaa jeg megen Betænkelse ved Tallet „15“ Aar; men jeg har endnu mere Betænkelse ved, at der ved Prisen for Arbejdet navnlig skal tages Hensyn til den større eller mindre Omegn, som Afløsningsmændene antage for i denne Henseende at være under lige Vilkaar med det Sted, for hvilket Høveriet agtes afløst. Her er egentligt jo kun Spørgsmaal om det bestemte Sted, om Priserne der, og med en analog Anvendelse frygter jeg meget for, at Parterne vilde være meget slet tjente.

Pastor Sørensen: Jeg vil blot udbede mig Tilladelse til at gjøre en Bemærkning, som de foregaaende Talere ofte have givet Anledning til, nemlig at Taxationen af Spandage og Gangdage vel er vanskelig at beregne, men Taxationer af det Arbejde, hvorom Udskatet taler, ere ikke saa vanskelige at beregne. Man veed jo, og har allerede for mange Aar siden vidst, at beregne temmelig nøiagtigt, hvad det kan koste at pløje og høste et Stykke Land eller andet Arbejde in natura, og man har ogsaa ofte Exempler paa, at derom bliver accorderet rundt omkring i Landet. Deri vil ogsaa naturligtvis Beregningen kunne blive langt sikrere, end Bestemmelsen af, hvormeget der kan gøres for en Spanddag, da Prisen derpaa lidt forandres, idet man lader sig leie paa Reiser og deslige, og Prisen derved forøges. Det er ogsaa bemærket af en foregaaende Taler med Hensyn til Høveriets Afløsning, at dermed er forbundet mange Omkostninger, en forøget Besætning for Exempel. Derved vil jeg tillade mig at bemærke, at en Forøgelse af Besætningen finder sædvanligt ikke Sted i den Grad, som den, der er ubekendt med Landbrug, kunde antage. Navnlig finder det almindeligt Sted, og er allerede i de fleste Høveriforeninger bestemt, at Gieren af Gaardens Jorder udfører Høvningen.